Lähettäjä: SM_VP_Kansallisen_turvallisuuden_yksikko <kansallisen_turvallisuuden_yksikko.sm@govsec.fi>
Lähetetty: torstai 6. lokakuuta 2022 12.20
Vastaanottaja: Hallintovaliokunta
Kopio: SM_VP_Kansallisen_turvallisuuden_yksikko; SM_VP_HKO_Talous
Aihe: VL: Hallintovaliokunta tiistai 04.10.2022 klo 13.00 / HE 154/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

Hei,

alla suojelupoliisin kirjallinen vastaus edustaja Rantasen hallintovaliokunnassa 4.10. esittämään kaksiosaiseen kysymykseen: Mikäli suojelupoliisi ei saa esittämäänsä lisärahoitusta, niin mitkä sen vaikutukset ovat henkilöstöön, toimintaan tai muutoin? Lisäksi Rantanen kysyi, onko suojelupoliisilla lainsäädännöllisiä kehitystarpeita?

Suojelupoliisin vastaus:

• Mikäli suojelupoliisi ei saa esittämäänsä lisärahoitusta ICT-ylläpitoihin ja toimitilakustannuksiin, niin mitkä sen vaikutukset ovat henkilöstöön, toimintaan tai muutoin?

- Ensi vuoden täydentävässä talousarvioesityksessä Suojelupoliisi on esittänyt toimitiloihin liittyen lisämäärätarpeekseen yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Tästä summasta 1,4 miljoonaa kohdentuu nykyisen väistötilan vuokra-ajan jatkumiseen ja aluetoimintojen kasvaneisiin vuokrakustannuksiin. Lisäksi virasto on esittänyt uuden väistötilan vuokra- ja muutoskustannuksiin 1,8 miljoonaa euroa. Tässä summassa on huomioitu uuden väistötilan koko vuokrasopimuskauden kustannukset, jotka ulottuvat vuoden 2025 alkupuolelle saakka. Näin ollen esitetystä määrärahasta noin puolet kohdentuu ensi vuodelle.
- Siviilitiedustelun teknisen infran ylläpitokustannuksiin virasto on esittänyt ensi vuoden lisämäärärahatarpeekseen 2,4 miljoonaa euroa. Esitetyllä lisämäärärahalla kyetään ylläpitämään viimeisten vuosien aikana rakennettu tekninen kyvykkyys. Virasto on esittänyt kyseistä määrärahatarvetta jo useamman vuoden.
- Ensi vuoden sisäisen budjetin valmistelun yhteydessä tarkentuu tältä vuodelta ensi vuodelle siirtyvän erän suuruus. Osa siirtyvästä erästä on sidottu jo tehtyihin hankintoihin ja sopimuksiin, osa on ensi vuonna käytettävissä muihin menoihin.
- Jos Suojelupoliisi ei tule saamaan lisärahoitusta toimitiloihin ja ICT-ylläpitokustannuksiin, niin virasto kykenee pieneltä osin kattamaan puuttuvaa rahoitusta siirtyvällä erällä. Tästä huolimatta virasto tulee olemaan tilanteessa, jossa sopeuttamistoimia joudutaan selvittämään. Lähtökohtaisesti virasto mahdollisuudet sopeuttamistoimiin rajautuvat henkilöstökuluihin ja tekniseen suorituskykyyn. On mahdollista, ettei teknisen suorituskyvyn karsimista ei kyetä tekemään hallitusti, koska toimet joudutaan kohdentamaan sopimuksiin, joista virasto voi vuoden aikana irtautua. Sopeuttamistoimien kohdentaminen ainoastaan henkilöstökuluihin aiheuttaisi viraston toiminnan kannalta kestämättömän tilanteen. Esimerkiksi 15 henkilötyövuoden säästämisellä saavutettaisiin noin miljoonan euron säästöt. Tämä puolestaan edellyttäisi irtisanomisajat huomioiden huomattavasti suuremman henkilömäärän irtisanomista.
- Virasto ei ole vielä ryhtynyt konkreettisiin toimenpiteisiin sopeuttamistoimien osalta. Virasto on yleisellä tasolla kartoittanut vaihtoehdot, joiden kautta sopeuttaminen olisi mahdollista. Suojelupoliisi tiedostaa ensi vuotta koskevan haastavan tilanteen ja seuraa tilanteen kehittymistä.

• Onko suojelupoliisilla tiedossa lainsäädäntökehittämistarpeita toimintansa tueksi?

Laaja-alainen vaikuttaminen
- Informaatiovaikuttamisen kriminalisointi tilanteissa, joissa tekijä itse tietää toimivansa ulkomaisen tiedustelupalvelun hyväksi

- Kansallisen turvallisuuden turvaamiseksi oleskeluluvan peruuttaminen ja maahantulokiellon määrääminen henkilölle jo ennen maahansaapumista tilanteissa, joissa henkilön tiedetään toimineen esimerkiksi vierastaistelijana

- Rajavartiolaitokselle oikeus käyttää omaa suorituskykyään siviilitiedustelun tukemiseen. Tiedusteluviranomaisen pyytäessä rajavartiomies voisi tehdä yksittäisen toimenpiteen, jonka myötä saadut tiedot luovutetaan tiedusteluviranomaiselle.

Kybertoimivaltuudet
- kybertoimivaltuuksien lisääminen niin, että viranomaisille on oikeus puuttua sellaisten ulkomailla olevien verkkolaitteiden ja ohjelmistojen toimintaan, joita käytetään Suomen kansallista turvallisuutta vakavasti vaarantavaan kybervakoiluun tai -vaikuttamiseen ja että teleyrityksille säädetty velvollisuus avustaa viranomaisia on laajennettava myös muihin vastaaviin palveluntarjoajiin, kuten konesaliyrityksiin.

Suojelupoliisin tiedonsaantioikeudet
- Suojelupoliisin tiedonsaantioikeudet muilta viranomaisilta tulisi päivittää ja perusteettomat tiedonvaihdon esteet tulisi poistaa. Esimerkkeinä vero- ja ulosottoviranomaiset.

Viranomaisten tiedonvaihdon parantaminen uhkien torjumiseksi
- Palomuurilainsäädännön selkeyttäminen. Suojelupoliisi on luovuttanut poliisille terrorismia koskevaa tietoa tiedusteluvalvontavaltuutetun tulkinnan mukaisesti. Eduskunnan oikeusasiamies on tulkinnut asiaa eri tavalla

Terrorismilainsäädännön kokonaisuudistus
- Nykyinen lainsäädäntö on tullut voimaan usean päivityksen myötä ja tämän johdosta lain tulkinta on erittäin vaikeaa. Nykyisellään esimerkiksi yksittäisen teon rangaistavuuden arviointi vaatii useamman pykälän tulkintaa.

Pakolaisvakoilun kriminalisointi
- Pakolaisvakoilu on valtiollista tiedustelua, jota epädemokraattiset valtiot harjoittavat Suomessa. Vuosittain näitä tapauksia tulee Suojelupoliisin tietoon

Nato
- Oikeuden säätäminen Suojelupoliisille luovuttaa henkilötietoja Natolle silloin kun tämä on tarpeen Suojelupoliisin tai Naton tehtävien täyttämiseksi

ystävällisin terveisin,
Annina Ceder

Asiantuntija
Kansallisen turvallisuuden yksikkö
Sisäministeriö
puh. +358 2954 88262/ +358504128329
annina.ceder@govsec.fi
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Käyntiosoite: Kirkkokatu 12, Helsinki